

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Татарстан

Исполнительный комитет Рыбно-Слободского муниципального района
Муниципальное казенное учреждение "Отдел образования"
МБОУ «Шумбутская СОШ»

РАССМОТРЕНО

руководитель МО нач. классов

 Вазикова Г.Г.
Протокол №1

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора по УР

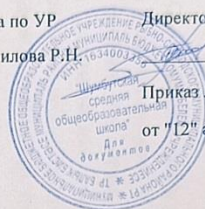
 Исмагилова Р.Н.

УТВЕРЖДЕНО

Директор

 Фарзудинов Р.Х.

Приказ № 52
от "12" август 2024 г.

**Адаптированная рабочая программа
обучающихся с ЗПР (вариант 7.1)**

Учебный предмет

«Родная (татарская) литература»

Для 8 класса

На 2024 – 2025 учебный год

Содержание обучения в 8 классе.

119.9.1. Устное народное творчество.

119.9.1.1. Дастаны. Художественное своеобразие дастана. Виды дастанов.

Дастан «Идегэй» («Идегей») как памятник устного народного творчества. Реальная основа произведения. Система образов в дастане. Изображение сложного пути народа через призму масштабных событий, судеб великих исторических личностей.

119.9.2. Художественные приёмы в литературном произведении.

119.9.2.1. Пейзаж в литературном произведении. Виды пейзажа. Функции пейзажа.

Творчество Г. Баширова «Жидегэн чишмэ» («Семерица»). (отрывки). Нравственные истоки, традиции, обычаи, национальные черты татарского народа. Картины природы родного края.

Н. Арсланов «Яз» («Весна»). Образ весенней природы. Функции пейзажа в стихотворении.

119.9.2.2. Портрет как художественный приём. Функции портрета в произведении. Виды портрета: портрет-описание, портрет-сравнение, портрет-впечатление, психологический портрет.

Ф. Хусни «Йөзек кашы» («Перстень») (отрывки). Изображение перипетий в судьбе человека. Светлые лирические чувства героев произведения. Трагический финал любви.

Ш. Зигангирова «Татар кызына» («Татарской девушке»). Выразительные средства в портретной характеристике персонажа. Воспевание красоты татарской девушки.

119.9.2.3. Художественная деталь в литературном произведении. Функции художественной детали. Выделительная и психологическая виды художественной детали. Образы-вещи в литературном произведении.

Творчество А. Еники «Әйтелмәгән васыять» («Невысказанное завещание»). Система образов. Проблематика повести. Потеря нравственных ориентиров в обществе. Судьба татарской нации. Философское значение понятия «завещание». Образы-вещи в произведении. Художественная деталь в раскрытии идеи произведения.

Х. Туфан «Каеннар сары иде» («Берёзы стали жёлтыми»). Образ ребёнка. Функции художественной детали в описании литературного образа.

119.9.2.4. Символ и литературное произведение. Типы символов в литературе. Художественный образ-символ.

Дардменд «Кораб» («Корабль»). Изображение судьбы нации, народа в образах корабля, бури, волны и пропасти.

Связь человека со Вселенной, миром, единство с природой. Символическая образность в стихотворении.

Жизнь и творчество Ф. Яруллина «Жилкәннәр жилдә сынала» («Упругие паруса») (отрывки). Судьба человека. Сила воли и сильный характер. Образ сильного человека. Особенности портрета литературных героев.

119.9.2.5. Психологизм как единство литературных приёмов. Виды приёмов психологизма. Роль психологических приёмов в раскрытии литературных образов, идейного содержания произведения.

А. Еники «Кем жырлады?» («Кто пел?»). Образ раненного лейтенанта, его чувства и переживания в последние моменты жизни. Образ татарской песни. Психологические приёмы в рассказе.

119.9.2.6. Художественное время и пространство в литературном произведении (хронотоп). Виды художественного времени, типы пространства. Хронотопические образы.

Творчество А. Кутуя «Тапшырылмаган хатлар» («Неотосланные письма»). Эпистолярный жанр в литературе. Проблема любви и создания семьи, её разрешение в повести. Отношение автора к образам Галии и Искандера. Романтическое изображение нового человека. Хронотопические образы.

М. Галиев «Кичке сурәт» («Вечерний пейзаж»). Бинарные оппозиции в определении идеи произведения.

119.9.3. Теория литературы.

Дастан, пейзаж, портрет, художественная деталь, образы-вещи, собирательный образ, художественное время и пространство (хронотоп), психологизм, символизм, символический образ, эпистолярный стиль, исторический роман, романтизм, романтический образ.

8 класс – 34 сэгать (рус телендә белем биру мэкәпләренә)

№ п/п	Наименование разделов и тем программы	Количество часов			Электронные (цифровые) образовательные ресурсы
		Всего	Контрольные работы	Практические работы	
Устное народное творчество/Халык авыз ижаты					
1.	Устное народное творчество. Дастаны/ Халык авыз ижаты. Дастаннар	4		Проектная работа-1	
Әдәби әсәрдә сәнгати алымнар					
2.	Пейзаж в литературном произведении. Пейзаж. /Әдәби әсәрдә сәнгати алым. Пейзаж	5			
3.	Художественные приемы в произведениях. Портрет/ Әдәби әсәрдә сәнгати алымнар. Портрет	6			
4.	Художественные приемы в произведениях. Литературный деталь/ Әдәби әсәрдә сәнгати алымнар. Әдәби деталь	5		Тест-1	
5.	Символ и литературное произведение. Типы символов в литературе. /Символизм. Әдәби әсәрдә символларның төрләре	4			
6.	Психологизм. Виды приемов психологизма/ Психологизм. Әдәби әсәрдә психологизм алымнары	4		Сочинение-1	
7.	Художественное время и пространство в литературном произведении (хронотоп). Виды художественного времени, типы пространства. /Хронотопические образы. Әдәби әсәрдә урын һәм вакыт (хронотоп). Хронотопик образлар	5		Сочинение -1	
8.	Итоговый урок/Нәтижәләр чыгару	1	Контрольная работа -1		
	Итого	34	1		

№	Тема	Дәрес темасы	Сәг. саны	Укучылар эшчәнлегенең төп төрләр	дата
Халык авыз ижаты					
1	Устное народное творчество. Дастаны/ Халык авыз ижаты. Дастаннар (4 сәгать)	1. Устное народное творчество. Дастаны. Художественное своеобразие дастана. Виды дастанов. / Халык авыз ижаты буларак дастаннар. «Идегэй» – тарихи дастан.	1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Фольклор эсәренең тексты белән эшләү: укыган текстның эчтәлегенә кагылышлы сорауларга җавап бирү, эсәрнең сюжет һәм композиция үзенчәлекләрен бәяләү.	
		2. Дастан «Идегей» как памятник устного народного творчества. Реальная основа произведения. Система образов в дастане. /Идел йортның улы Идегей кем ул? «Идегей» дастанында образлар системасы.	1	Уку-укыту әңгәмәсе: укылган эсәр эчтәлегенә нигезләнеп әңгәмәдә катнашу, үз фикереңне формалаштыру һәм аны нигезли һәм яклай алу, дастан жанрына хас үзенчәлекләрен билгеләү.	
		3. Дастан «Идегей». Изображение сложного пути народа через призму масштабных событий, судеб великих исторических личностей. /Әдәм гарибә шул булыр — Кайтып илен тапмаса! «Идегей» дастанының идеясе һәм аның сәнгатьчә гәүдәләнеш.	1	Декламацияләү: текстны сәнгатьле итеп ятган сөйләү. Проект эше: проект эшен башкару өчен кирәкле материалны җыю һәм системага салу, фикер алышу, чыгыш ясау	
		4. Проектная работа «Наш дом родной – Идель...». / Проект эше «И, Идел йорт, Идел йорт»	1		
Әдәби эсәрдә сәнгати алымнар					
2	Пейзаж в литературном произведении. Пейзаж. /	5. Когда камень заговорит? Пейзаж в литературном произведении. Виды пейзажа. Функции пейзажа./Таш кайчан телгә килә? Әдәби алым буларак пейзажның эсәрдәге роле.	1	Уку: текстны аңлап, сәнгатьле уку. Уку әңгәмәсе: эчтәлек буенча сорауларга җаваплар бирү. Әдәби эсәр тексты белән эшләү: эсәрнең	

	Әдәби әсәрдә сәнгати алым. Пейзаж (5 сәгать)	6. Роман Г.Баширова «Семерица». Роль пейзажа. /Жидегән чишмә нәрсә турында жырлыый? Г. Башировның «Жидегән чишмә» романының идеясен ачуда пейзажның роле	1	темасын һәм проблемасын билгеләү, әсәрнең идеясен формалаштыру. Текстны сөйләү: ижади сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү	
		7. Роман Г.Баширова «Семерица». Картины природы родного края./Табигатьнең үз кануннары бар. Г. Башировның «Жидегән чишмә» романында табигать образлары	1		
		8. Роман Г.Баширова «Семерица». Нравственные истоки, традиции, обычаи, национальные черты татарского народа. /Табигать-ананың сулышын тоеп. Г. Башировның «Жидегән чишмә» романында пейзаж сурәтләнеше ярдәмендә татар халкының рухи байлыгын ачу	1		
		9. Образ весенней природы. Функции пейзажа в стихотворении. Стихотворение Н. Арсланова «Весна»./Күнеленә сандугач керсә... Лирик әсәрләрдә пейзажның үзенчәлеге: Н. Арслановның «Яз» шигыре	1		
3	Художественные приемы в произведениях. Портрет/ Әдәби әсәрдә сәнгати алымнар. Портрет (6 сәгать)	10.Портрет как художественный приём. /Сәнгати алым буларак әдәби әсәрдә портрет бирелеше	1	Уку: текстны сәнгатьле уку. Уку әңгәмәсе: эчтәлек буенча сорауларга җаваплар бирү, укылган әсәр турында сөйләшүдә катнашу. Әдәби әсәр тексты белән эш: әдәби әсәрнең төрен һәм жанрын билгеләү, геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү, сәнгатьлелек чараларын тексттан табу, аларның мәгънәләрен аңлау һәм тексттагы әһәмиятен билгеләү. Әсәр героена бәя: автор сурәтләвенә нигезләнәп, телдән, геройның портретын тасвирлау.	
		11. Функции портрета в произведении. Виды портрета: портрет-описание, портрет-сравнение, портрет-впечатление, психологический портрет./Гасырлар аша күз салып. Тарихи әсәрләрдә портрет бирү үзенчәлеге. (Н. Фәттахның «Әтил суы ака торур» әсәре мисалында)	1		
		12.Портрет как отражение внутренней жизни человеческой души в произведении Н.Фаттаха «Итиль-река течет»/Һәр хиснең үз йөзе бар. Н. Фәттахның «Әтил суы ака торур» әсәрендә портрет геройның эчке дөньясын ачу чарасы	1		

		13. Произведение Ф.Хусни «Перстень». Изображение перипетий в судьбе человека. Светлые лирические чувства героев произведения. Трагический финал любви./Хисләр һәм акыл каршылыгы Ф. Хөснинең «Йөзек кашы» әсәрендә психологик портрет тудыру үзенчәлеге	1	Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү	
		14. Портрет-сравнение в произведении Ф.Хусни «Перстень». / Рухи халәтнең тышкы чагылышы нинди? Ф. Хөснинең «Йөзек кашы» әсәрендә чагыштырма портрет	1		
		15. Стихотворение Ш. Зигангирова «Татарской девушке». Выразительные средства в портретной характеристике персонажа. Воспевание красоты татарской девушки./Үзе уңган, үзе тыйнак – татар кызы... Ш. Жигангированың «Татар кызы» шигырендә милли портрет бирелеше.	1		
4	Художественные приемы в произведениях. Литературный деталь/ Әдәби әсәрдә сәнгати алымнар. Әдәби деталь (эйберләр дөньясы) (5 сәгать)	16. Художественная деталь в литературном произведении. Функции художественной детали. Выделительная и психологическая виды художественной детали. Образы-вещи в литературном произведении./Сәнгати алым буларак әдәби деталь, эйберләр дөньясы	1	Уку: текстның мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку әңгәмәсе: укылган текстның эчтәлеге буенча сорауларга җаваплар бирү, укылган әсәр турында сөйләшүдә катнашу. Әдәби әсәр тексты белән эш: әсәрнең темасын, идеясен һәм проблемасын билгеләү, әсәр геройларына карата үз мөнәсәбәтенең анализлау һәм белдерү. Текстны сөйләп бирү: кыскача сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү. Тикшерү эше:тест биремнәрен үтәү.	
		17. Психологические виды художественной детали в произведении А.Еники «Невысказанное завещание». / Йөрәк түрәндәге хисләр. Ә. Еникинең «Әйтелмәгән васыять» әсәрендә әдәби детальнең психологик төрләре	1		
		18. Хаситэ или кнут? Образы-вещи в произведении А.Еники «Невысказанное завещание»./ Хәситәме, камчымы?.. Ә. Еникинең «Әйтелмәгән васыять» әсәрендә эйберләр дөньясының әсәр идеясен ачудагы роле	1		
		19. Стихотворение Х. Туфана «Берёзы стали	1		

		жёлтыми». Образ ребёнка. Функции художественной детали в описании литературного образа./Сары – сагыш билгесе. Лирик эсэрлэрдэ эдэби деталь: Х. Туфанның «Жаеннар сары иде» шигыре			
		20. Повторение. Тест /Үткэн материалны кабатлау. Тикшерү эше: тест биремнэрен үтэү.	1		
5	Символ и литературное произведение. Типы символов в литературе. /Символизм. Эдэби эсэрдэ символларның төрлэре (4 сэгать)	21. Символ и литературное произведение. Типы символов в литературе. Художественный образ-символ./ Символизм. Эдэби эсэрдэ символларның төрлэре	1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Эдэби эсэренең тексты белән эшләү: эсәр текстын белү һәм аңлауны ачыклай торган сорауларга җаваплар бирү, текстка таянып үз фикерләрен нигезләү. Эсәр героена бәя: автор сурәтләвенә нигезләнәп, телдән, геройны тасвирлау. Декламацияләү: текстны сәнгатьле итеп яттан сөйләү. Эдэби-теоретик төшенчәләрне үзләштерү. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү	
		22. Произведение Ф. Яруллина «Упругие паруса». Судьба человека. Сила воли и сильный характер. Образ сильного человека./Язмыш сынавын һәркем үзәнчә кичерә. Ф. Яруллинның «Жилкәннәр жилдә сынала» повестенда кеше язмышы, рухи батырлык мәсьәләсе.	1		
		23. Особенности портрета литературных героев в произведении Ф. Яруллина «Упругие паруса». / Жилкәннеңне жилләр екса.Ф. Яруллинның «Жилкәннәр жилдә сынала» повестенда герой характерын ачарга ярдәм иткән символлар	1		
		24. Таинственный мир поэзии. Символическая образность в стихотворении Дардменда «Корабль». /Шигъриятнең серле дөнъясы. Шигърияттә символизм: Дәрдемәнднең «Кораб» шигыре	1		
6	Психологизм. Виды приемов психологизма/ Психологизм. Эдэби эсэрлэрдэ психологизм	25. Психологизм как единство литературных приёмов. Виды приёмов психологизма. Роль психологических приёмов в раскрытии литературных образов, идейного содержания произведения./Психологизм. Эдэби эсэрдэ психологизмның төрлэре	1	Уку: мәгънәсен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Эдэби эсәр тексты белән эшләү: текстның исеме, рәсемнәр, ачык сүзләр аша эсэренә эчтәлеген фаразлау, вакыйгалар эзлеклелеген билгеләү, геройның хисләрен белдерә торган сурәтләү чараларын билгеләү.	

	алымнары (4 сэг.)	26. Рассказ А. Еники «Кто пел?». Образ раненного лейтенанта, его чувства и переживания в последние моменты жизни. Образ татарской песни. Психологические приёмы в рассказе./Тән ярасын оныттырырлык моң. Ә. Еникинең «Кем жырлады» әсәрендә психологизм аша геройның рухи халәтен ачу.	1	Үз карашын формалаштыру һәм дәлилләү. Текстны сөйләү: жентекләп сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләр белән эшләү: психологизм үзенчәлекләрен ачыклау. Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү. Ижади эш: сочинение язу	
		27. Творческая работа:сочинение./Ижади эш: сочинение язу. 28. Творческая работа:сочинение. /Ижади эш: сочинение язу.	2		
7	Художественное время и пространство в литературном произведении (хронотоп). Виды художественного времени, типы пространства. /Хронотопические образы.Әдәби әсәрдә урын һәм вакыт (хронотоп). Хронотопик образлар (5 сэгать)	29. Художественное время и пространство в литературном произведении (хронотоп). Виды художественного времени, типы пространства. Хронотопические образы. Стихотворение М. Галиева «Вечерний пейзаж». Бинарные оппозиции в определении идеи произведения./Әдәби әсәрдә урын һәм вакыт. Лирик әсәрләрдә хронотоп бирелеше: М. Галиев «Кичке сурәт»	1	Уку: текстны мәгънәләрен аңлап, сәнгатьле итеп уку. Уку әңгәмәсе: исемнең эчтәлек белән бәйләнешен табу, укылган текстның эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирү. Әсәр героена бәя. Рәсемнәр һәм иллюстрацияләр буенча сөйләү. Әдәби-теоретик төшенчәләр белән эшләү: хронотоп төшенчәсен ачыклау. Әңгәмәдә катнашу, үз фикереңне булдыру һәм аны нигезлү, яклау. Ижади эш: сочинение язу Үткән материалны ныгыту: гомумиләштерү, сорауларга телдән җаваплар бирү	
		30. Творчество А. Кутуя . Произведение «Неотосланные письма». Эпистолярный жанр в литературе. Романтическое изображение нового человека. Хронотопические образы. /Жырга тиң мэхәббәт . Г. Кутуйның «Тапшырылмаган хатлар» повестенда хронотоп бирелеше.	1		
		31. Проблема любви и создания семьи, её разрешение в повести. Отношение автора к образам Галии и Искандера. /Гаилә – тигез хокуклы кешеләр союзы ул. Г. Кутуйның «Тапшырылмаган хатлар повестенда геройлар язмышын ачарга ярдәм итүче хронотопик образлар	1		

		32. Как я вижу семейную жизнь? Беседа по произведению А. Кутуя «Неотосланные письма». /Гаилэ тормышын мин ничек күзаллыйм? Г. Кутуйның «Тапшырылмаган хатлар повесте буенча әңгәмә.	1		
		33. Творческая работа: сочинение/ Ижади эш: сочинение язу	1		
8	Итоговый урок/ Нәтижәләр чыгару (1 сәгать)	34. Повторение пройденного материала. Контрольная работа. / Үткән материалны кабатлау. Контроль эш. Нәтижәләр чыгару	1	Комплекслы кабатлау. Гомумиләштерү, сорауларга җаваплар бирү. Контроль тест биремнәрен үтәү	